

Temeljem članka V.3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH broj 241/05 od 28. studenoga 2005. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 83. sjednici, održanoj 28. prosinca 2005. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI UGOVORA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE MAKEDONIJE O SOCIJALNOME OSIGURANJU

Članak 1.

Ratificira se Ugovor između Bosne i Hercegovine i Republike Makedonije o socijalnome osiguranju, potpisan u Sarajevu, 17. veljače 2005. godine, na hrvatskome, srpskom, bosanskom i makedonskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Ugovora glasi:

UGOVOR

IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE MAKEDONIJE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Bosna i Hercegovina

i

Republika Makedonija

u želji da urede međusobne odnose u oblasti socijalnog osiguranja

dogovorile su se sljedeće

DIO I. OPŠE ODREDBE

Članak 1.

Definicije pojmova

(1) U ovom ugovoru sljedeći izrazi znače:

1. "teritorij"

- u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, teritorij Bosne i Hercegovine,
- u odnosu na Republiku Makedoniju, teritorij Republike Makedonije;

2. "državljanin"

- u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, državljanin Bosne i Hercegovine,
- u odnosu na Republiku Makedoniju, državljanin Republike Makedonije;

3. "pravni propisi"

- zakoni i drugi pravni propisi koji se odnose na oblasti socijalnog osiguranja iz članka 2. stavak 1. ovog ugovora;

4. "nadležni organ"
 - u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, ministarstva nadležna za pravne propise u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. ovog ugovora,
 - u odnosu na Republiku Makedoniju, ministarstva nadležna za pravne propise u Republici Makedoniji iz članka 2. stavak 1. ovog ugovora;
5. "nositelj"
 - ustanova, odnosno organ nadležan za provođenje pravnih propisa iz članka 2. stavak 1. ovog ugovora;
6. "nadležni nositelj"
 - nositelj kod kojeg je osoba osigurana na dan podnošenja zahtjeva za davanje ili od kojeg ima ili bi trebalo imati pravo na davanje;
7. "organ za vezu"
 - organ određen za provođenje ovog ugovora;
8. "osiguranik"
 - osoba koja je osigurana ili je bila osigurana prema pravnim propisima iz članka 2. ovog ugovora;
9. "član obitelji"
 - osoba određena ili priznata kao takva prema pravnim propisima iz članka 2. ovog ugovora;
10. "prebivalište"
 - mjesto u kojem osoba stalno prebiva i u kojem je prijavljena sukladno odgovarajućim pravnim propisima;
11. "boravak"
 - boravak na teritoriju jedne države ugovornice osobe koja ima prebivalište na teritoriju druge države ugovornice;
12. "razdoblje osiguranja"
 - razdoblje plaćenog doprinosa i sa njim izjednačeno razdoblje kao i poseban staž koji se odnosi na razdoblje do 1. siječnja 1965. godine priznat prema pravnim propisima država ugovornica;
13. "davanje"
 - davanje u naturi i novčano davanje;
14. "davanje u naturi"
 - zdravstvena zaštita i druga davanja, osim novčanih;
15. "žurno davanje u naturi"
 - zdravstvene usluge koje se ne mogu odgoditi, a da život i zdravlje osobe ne bude ozbiljno ugroženo;

16. "novčano davanje"

- mirovina i drugo novčano davanje uključujući i njihove dijelove, kao i sve povišice i dodatke prema pravnim propisima iz članka 2. ovog ugovora.

(2) U ovom ugovoru ostali izrazi imaju značenje koje im pripada prema pravnim propisima država ugovornica.

Članak 2.

Pravni propisi na koje se ovaj ugovor odnosi

(1) Ovaj se ugovor odnosi na pravne propise.

U Bosni i Hercegovini o:

1. zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti;
2. mirovinskom i invalidskom osiguranju;
3. osiguranju za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti;
4. osiguranje za slučaj neuposlenosti i
5. novčanoj naknadi u svezi materinstva i dodatka na djecu.

U Republici Makedoniji o:

1. zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti i materinstvu;
2. mirovinskom i invalidskom osiguranju;
3. osiguranju za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti;
4. osiguranje za slučaj neuposlenosti i
5. dodatku na djecu.

(2) Ovaj se ugovor odnosi na sve pravne propise kojima se objedinjuju, mijenjaju ili dopunjuju pravni propisi iz stavka 1. ovog članka.

Članak 3.

Osobe na koje se ovaj ugovor primjenjuje

Ovaj se ugovor primjenjuje na:

- a) osobe za koje važe ili su važili pravni propisi jedne ili obje države ugovornice i
- b) druge osobe koje prava izvode od osoba naznačenih pod a).

Članak 4.

Jednaki tretman

Prilikom primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, državljani druge države ugovornice su izjednačeni s njezinim državljanima ukoliko ovim ugovorom nije drukčije određeno.

Članak 5.
Izjednačenost teritorija

- (1) Mirovina, novčana naknada i druga novčana davanja prema pravnim propisima jedne države ugovornice isplaćuju se korisniku s prebivalištem u drugoj državi ugovornici.
- (2) Mirovina, novčana naknada i druga novčana davanja se ne mogu umanjiti, staviti u stanje mirovanja i oduzeti zbog toga što korisnik ima prebivalište u drugoj državi ugovornici, ukoliko ovim ugovorom nije drukčije određeno.
- (3) Državljanima druge države ugovornice, sa prebivalištem u trećoj državi, davanja iz st. 1. i 2. ovog članka država u kojoj je ostvareno pravo na davanje isplaćuje pod istim uvjetima kao i svojim državljanima.
- (4) Stavak 1. ovog članka se ne primjenjuje na davanja temeljem preostale radne sposobnosti, najniže mirovine i tjelesnog oštećenja.

Članak 6.
Izjednačenost pravnih činjenica

Ako obavljanje neke djelatnosti na temelju koje osoba stiče dohodak, određen vid obveznog osiguranja ili druge činjenice sukladno pravnim propisima jedne države ugovornice ima pravno djelovanje na određena davanja iz socijalnog osiguranja, takva djelatnost, obvezno osiguranje ili druga činjenica ima jednako pravno djelovanje u drugoj državi ugovornici.

DIO II. ODREDBE O PRAVNIM PROPISIMA KOJI SE PRIMJENJUJU

Članak 7.
Opća odredba

- (1) Obveza osiguranja se određuje prema pravnim propisima one države ugovornice u kojoj osoba radi, odnosno obavlja djelatnost, što važi i u slučaju kada se sjedište poslodavca nalazi u drugoj državi ugovornici, ako odredbama čl. 8. i 9. ovog ugovora nije drukčije određeno.
- (2) Na osobu uposlenu u poslovnicu ili u stalnom zastupništvu poduzeća čije je sjedište na teritoriju druge države ugovornice primjenjuju se pravni propisi države na čijem je teritoriju ta poslovnicu ili zastupništvo.

Članak 8.
Posebne odredbe

- (1) Ako poslodavac sa sjedištem u jednoj državi ugovornici uputi uposlenog u drugu državu ugovornicu, na njega se, najdulje do svršetka 24. kalendarskog mjeseca, primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice kao da je u njoj uposlen.
- (2) Ako osoba koja obavlja samostalnu djelatnost u jednoj državi ugovornici ode u drugu državu ugovornicu radi privremenog obavljanja te djelatnosti na njega se, najdulje do svršetka 12. kalendarskog mjeseca, primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice kao da u njoj obavlja tu djelatnost.
- (3) Na osobe koje putuju u službi poslodavca koji se bavi zračnim, drumskim ili željezničkim prometom primjenjuju se pravni propisi države ugovornice u kojoj je sjedište poslodavca.
- (4) Na posadu broda, kao i druge osobe uposlene na brodu, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice pod čijom zastavom brod plovi.
- (5) Na osobe koje obavljaju poslove utovara i istovara broda, popravke ili nadzora broda u luci druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice kojoj luka pripada.

(6) Na uposlene u državnim i javnim službama, službene zastupnike i sa njima izjednačene osobe, koje su upućene u drugu državu ugovornicu, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice koja ih je uputila.

(7) Primjena pravnih propisa prve države ugovornice iz st. 1. i 2. ovog članka se može, iznimno, na zajednički zahtjev poslodavca i uposlenog, odnosno na zahtjev osobe koja samostalno obavlja djelatnost i uz suglasnost nadležnog organa druge države ugovornice, produžiti za još 24, odnosno 12 mjeseci.

Članak 9.

Uposleni u diplomatskoj misiji i konzularnom zastupništvu

(1) Na uposlene u diplomatskim misijama i konzularnim zastupništvima, kao i na uposlene kao što je privatna kućna posluga kod članova ovih misija i zastupništava, upućene u drugu državu ugovornicu, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice iz koje su upućeni.

(2) Na uposlene iz stavka 1. ovog članka, koji nisu upućeni, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice u kojoj su uposleni.

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka uposleni koji su državljani države ugovornice čija je diplomatska misija, odnosno konzularno zastupništvo, mogu se, u roku od tri mjeseca od dana uposlenja, opredijeliti za primjenu pravnih propisa te države ugovornice.

Članak 10.

Iznimke

Na zajednički zahtjev uposlenog i njegovog poslodavca nadležni organi država ugovornica mogu dogovoriti iznimke od odredaba čl. 8. i 9. ovog ugovora, pri čemu moraju uzeti u obzir vrstu i okolnosti uposlenja.

DIO III. POSEBNE ODREDBE

Poglavlje 1.

Bolest i materinstvo

Članak 11.

Sabiranje razdoblja osiguranja

Razdoblja osiguranja navršena prema pravnim propisima obje države ugovornice se, ako je to potrebno, sabiru za stjecanje prava na davanje i za određivanje trajanja tog davanja, pod uvjetom da se ne poklapaju.

Članak 12.

Davanja u naturi

(1) Osoba koje ispunjava uvjete za pravo na davanje u naturi prema pravnim propisima jedne države ugovornice ima pravo na zdravstvenu zaštitu od nositelja osiguranja njezinog prebivališta ili boravišta, određenu glede opsega, vrste i načina pružanja osiguranja prema pravnim propisima koji važe za tog nositelja, kao da je kod njega osigurana, a u trajanju određenom pravnim propisima koji važe za nadležnog nositelja osiguranja na čiji se teret zaštita pruža, pod uvjetom da:

1. ima prebivalište u drugoj državi ugovornici, ili
2. ima boravište u drugoj državi ugovornici temeljem članka 9. ovog ugovora, ili
3. njezino stanje za vrijeme boravka u drugoj državi ugovornici zahtijeva žurno pružanje zdravstvene zaštite, a osoba nije otišla u tu državu ugovornicu radi liječenja.

(2) Stavak 1. ovog članka se analogno primjenjuje i na članove obitelji, s tim što je za članove obitelji osoba koje imaju boravište u drugoj državi ugovornici temeljem odredaba članka 8. st. 1. i 2. ovog ugovora potrebna suglasnost nadležnog nositelja.

(3) Za odobrenje korištenja proteza, pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti je nužna suglasnost nadležnog nositelja, izuzev kada je pružanje tih usluga neodložno, jer bi u protivnom bio ozbiljno ugrožen život ili zdravlje osobe iz st. 1. i 2. ovog članka.

Članak 13. **Novčana davanja**

(1) Novčana davanja u slučajevima iz članka 12. ovog ugovora, kao i u slučaju materinstva, odobrava nadležni nositelj osiguranja prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(2) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice iznos novčanih davanja ovisi o broju članova obitelji, nadležni nositelj osiguranja uzima u obzir i članove obitelji koji imaju prebivalište u drugoj državi ugovornici.

Članak 14. **Korisnici mirovine**

(1) Na korisnika mirovine, ostvarene prema pravnim propisima obje države ugovornice, primjenjuju se isključivo pravni propisi one države ugovornice u kojoj ima prebivalište.

(2) Korisnik iz stavka 1. ovog članka ima pravo na davanja u naturi na teret nadležnog nositelja osiguranja one države ugovornice u kojoj on ima prebivalište.

(3) Na korisnika mirovine, ostvarene prema pravnim propisima jedne države ugovornice, koji ima prebivalište u drugoj državi ugovornici, primjenjuju se pravni propisi te države ugovornice i pružaju davanja u naturi kao da je pravo na mirovinu ostvareno prema njezinim pravnim propisima, a na teret nadležnog nositelja.

(4) Korisnik mirovine iz stavka 3. ovog članka, sa prebivalištem u jednoj državi ugovornici, čije stanje za vrijeme boravka u drugoj državi ugovornici zahtijeva žurno pružanje davanja u naturi, ima pravo na ta davanja prema pravnim propisima i na teret nositelja druge države ugovornice.

(5) Odredbe st. 1. do 4. ovog članka se analogno primjenjuju i na članove obitelji korisnika mirovine.

Članak 15. **Nositelj koji pruža davanja u naturi**

U slučaju iz članka 12. i članka 14. ovog ugovora, davanja u naturi pruža:

- u Bosni i Hercegovini

1. u Federaciji Bosne i Hercegovine - mjesno nadležna organizacijska jedinica nositelja zdravstvenog osiguranja i mjesno nadležna organizacijska jedinica socijalne zaštite,

2. u Republici Srpskoj - organizacijska jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i Javni fond dječje zaštite Republike Srpske,

3. u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizacijska jedinica za zdravstvo;

- u Republici Makedoniji - Područna služba Fonda zdravstvenog osiguranja Makedonije.

Članak 16. **Naknada troškova**

(1) Nadležni nositelj osiguranja nadoknađuje nositelju osiguranja koji je pružio davanje utrošene iznose sukladno članku 12. i članku 14. stavak 3. ovog ugovora, izuzev administrativnih troškova.

(2) Organi za vezu država ugovornica dogovorit će paušalno plaćanje za određene slučajeve umjesto pojedinačnog obračuna troškova.

Poglavlje 2.

Starost, invalidnost i smrt

Članak 17.

Sabiranje razdoblja osiguranja

(1) Ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, stjecanje, očuvanje ili ponovno priznavanje prava na davanje uvjetovano navršavanjem razdoblja osiguranja, nositelj te države ugovornice uzima u obzir, ako je potrebno, i razdoblje osiguranja navršeno prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da su navršeni prema pravnim propisima koje on primjenjuje, pod uvjetom da se ne poklapaju.

(2) Prilikom primjene stavka 1. ovog članka razdoblje osiguranja koje se, prema pravnim propisima druge države ugovornice računa s uvećanim trajanjem, uzima se u obzir u efektivnom trajanju.

(3) Osiguraniku - državljaninu jedne od država ugovornica koji, i pored primjene stavka 1. ovog članka ne ispunjava uvjete za stjecanje prava na davanje, nadležni nositelj uzima u obzir i razdoblje osiguranja navršeno u trećoj državi s kojom ta država ugovornica ima zaključen ugovor o socijalnom osiguranju.

(4) Ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, pravo na određeno davanje uvjetovano navršavanjem razdoblja osiguranja u određenom zanimanju, odnosno poslu ili u zanimanju za koje postoji poseban sustav, nositelj te države ugovornice uzima u obzir i razdoblje osiguranja koje je, prema pravnim propisima druge države ugovornice, navršeno u istom zanimanju, odnosno poslu ili u odgovarajućem sustavu.

(5) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice za ostvarivanje prava na davanje mora biti navršeno razdoblje osiguranja u određenom razdoblju ili utvrđeno određeno činjenično stanje, to se razdoblje produljuje odgovarajućim razdobljem osiguranja, odnosno postojanjem određenog činjeničnog stanja (korištenje mirovine, davanje za slučaj bolesti, povrede na radu, neuposlenosti i dr.) u drugoj državi ugovornici.

Članak 18.

Razdoblje osiguranja kraće od 12 mjeseci

(1) Ako je ukupno razdoblje osiguranja, koje se prema pravnim propisima jedne države ugovornice uzima u obzir za obračunavanje davanja kraće od 12 mjeseci, ne odobrava se pravo na davanje izuzev u slučaju kada, prema tim pravnim propisima, postoji pravo na davanje samo temeljem tog razdoblja osiguranja.

(2) Razdoblje osiguranja iz stavka 1. ovog članka temeljem kojeg nositelj osiguranja jedne države ugovornice ne odobrava davanje uzima u obzir nositelj osiguranja druge države ugovornice za stjecanje, očuvanje i ponovno priznavanje prava na davanje, kao i određivanje njegove visine, kao da je to razdoblje navršeno prema njegovim pravnim propisima.

Članak 19.

Utvrđivanje samostalnog davanja

Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice postoji pravo na davanje i bez primjene članka 17. ovog ugovora, nadležni nositelj osiguranja te države ugovornice utvrđuje davanje isključivo na temelju razdoblja osiguranja koje se uzima u obzir prema tim pravnim propisima.

Članak 20.

Obračun razmjernog dijela davanja

(1) Ako prema pravnim propisima jedne države ugovornice postoji pravo na davanje samo uz primjenu članka 17. ovog ugovora, nadležni nositelj te države ugovornice utvrđuje davanje na taj način što:

1. obračunava teorijski iznos davanja, koji bi pripadao da je ukupno razdoblje osiguranja, koje se uzima u obzir za obračun davanja, izvršeno prema pravnim propisima koje on primjenjuje. Iznos davanja koji ne ovisi o duljini razdoblja osiguranja uzima se kao teorijski iznos;

2. na temelju tako obračunatog iznosa utvrđuje iznos davanja razmjeran odnosu između razdoblja osiguranja izvršenog isključivo prema pravnim propisima koje on primjenjuje i ukupnih razdoblja osiguranja koji se uzimaju u obzir za obračun davanja;

3. u slučaju kada je ukupno razdoblje osiguranja koje se uzima u obzir primjenom odredbe članka 17. ovog ugovora dulje od najduljeg razdoblja osiguranja prema pravnim propisima koje on primjenjuje utvrđuje iznos davanja razmjerno razdobljima osiguranja izvršenim prema tim pravnim propisima i razdobljima osiguranja na temelju kojih utvrđuje visinu davanja u punom iznosu.

(2) Ako se prema pravnim propisima iznos davanja obračunava na temelju plaće, naknade plaće odnosno osnovice osiguranja, nadležni nositelj uzima u obzir plaću, naknadu plaće odnosno osnovicu osiguranja isključivo iz razdoblja osiguranja izvršenog prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Članak 21.

Smanjenje, ukidanje i obustava isplate davanja

Neovisno o pravnim propisima država ugovornica o smanjenju, ukidanju ili obustavi isplate mirovine zbog stjecanja prava na dvije ili više mirovina, korištenje mirovine prema pravnim propisima jedne države ugovornice ne utiče na pravo korisnika da istodobno koristi mirovinu ostvarenu prema pravnim propisima druge države ugovornice.

Poglavlje 3.

Povreda na radu i profesionalna bolest

Članak 22.

Povreda na putu

(1) Osoba sa prebivalištem u jednoj državi ugovornici koje na putu, radi stupanja na posao, temeljem ugovora o radu, u drugoj državi ugovornici pretrpi povredu, ima pravo na davanje temeljem povrede na radu prema pravnim propisima i na teret nositelja druge države ugovornice.

(2) Stavak 1. ovog članka se primjenjuje i u slučaju povrede koju osoba pretrpi neposredno po isteku ugovora o radu, na putu do prebivališta.

Članak 23.

Davanja u naturi

(1) Osoba koja temeljem povrede na radu ili profesionalne bolesti ima pravo na zdravstvenu zaštitu prema pravnim propisima jedne države ugovornice, a ima prebivalište ili boravište u drugoj državi ugovornici, koristi tu zaštitu na teret nadležnog nositelja osiguranja od nositelja osiguranja na čijem području ima prebivalište ili boravište, prema pravnim propisima koje taj nositelj primjenjuje kao da je kod njega osigurana. Za korištenje proteza, pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti, primjenjuje se odredba članka 12. stavak 3. ovog ugovora.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovog članka zdravstvenu zaštitu pružaju nositelji osiguranja iz članka 15. ovog ugovora.

(3) Na naknadu troškova nastalih prema stavku 1. ovog članka primjenjuju se odredbe članka 16. ovog ugovora.

Članak 24.
Profesionalna bolest

- (1) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti, prema pravnim propisima jedne države ugovornice uvjetovano time da je bolest prvi put liječnički utvrđena u toj državi ugovornici, smatra se da je taj uvjet ispunjen ako je ta bolest prvi put utvrđena u drugoj državi ugovornici.
- (2) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti prema pravnim propisima jedne države ugovornice uvjetovano time da je obavljanje djelatnosti koja može izazvati tu bolest trajalo određeno vrijeme, nadležni nositelj te države ugovornice, ako je potrebno, uzima u obzir i vrijeme obavljanja takve djelatnosti sukladno pravnim propisima druge države ugovornice.

Članak 25.
Novčano davanje

- (1) Novčano davanje za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti odobrava, prema svojim pravnim propisima, nositelj one države ugovornice u kojoj je nastala povreda na radu, odnosno posljednji put obavljana djelatnost koja može izazvati tu profesionalnu bolest.
- (2) Ako osoba koja je temeljem profesionalne bolesti primala ili prima novčano davanje na teret nositelja osiguranja jedne države ugovornice, zbog pogoršanja bolesti prouzročene obavljanjem djelatnosti koja, prema pravnim propisima druge države ugovornice, može izazvati profesionalnu bolest, podnese zahtjev za davanje nositelju osiguranja druge države ugovornice, nositelj osiguranja prve države ugovornice i dalje snosi troškove davanja, bez obzira na pogoršanje, prema svojim pravnim propisima. Nositelj osiguranja druge države ugovornice odobrava davanje u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi, temeljem nastupanja te bolesti, pripadalo prema njegovim pravnim propisima.

Članak 26.
**Obavješćavanje diplomatske misije
ili konzularnog zastupništva o povredi na radu**

O povredi na radu državljanina, odnosno osiguranika jedne države ugovornice u drugoj državi ugovornici koja je prouzročila ili bi mogla prouzročiti smrt, nadležni nositelj, bez odlaganja, obavješćava diplomatsku misiju ili konzularno zastupništvo države ugovornice čiji je on državljanin, odnosno osiguranik.

Poglavlje 4.

Neuposlenost

Članak 27.
Sabiranje razdoblja osiguranja

- (1) Razdoblje osiguranja, utvrđeno prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uzima se u obzir za pravo na davanje u slučaju neuposlenosti prema pravnim propisima druge države ugovornice, ako je neuposlena osoba u državi ugovornici u kojoj ostvaruje pravo na davanje u posljednjih 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za to davanje bila osigurana temeljem uposlenja ukupno najmanje onoliko mjeseci koliko je predviđeno prema njezinim pravnim propisima.
- (2) Uvjet minimalnog razdoblja upošljavanja iz stavka 1. ovog članka se ne odnosi na neuposlene osobe čije je uposlenje bilo predviđeno na dulji rok, ali je okončano, bez njihove krivnje, prije navršavanja tog razdoblja.
- (3) Trajanje primanja naknade smanjuje se za ono razdoblje za koje je neuposlena osoba u drugoj državi ugovornici, u posljednjih 12 mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva, primala novčanu naknadu za neuposlenost.

Poglavlje 5.

Dodatak na djecu

Članak 28.
Sabiranje razdoblja osiguranja

Razdoblje osiguranja utvrđeno prema pravnim propisima jedne države ugovornice uzima se u obzir, ako je to potrebno, za stjecanje i ostvarivanje prava na dodatak na djecu, prema pravnim propisima druge države ugovornice.

Članak 29.
Utvrđivanje prava na dodatak na djecu

- (1) Pravo na dodatak na djecu se utvrđuje prema pravnim propisima države ugovornice po kojima je osoba osigurana i za djecu koja imaju prebivalište u drugoj državi ugovornici.
- (2) Ako pravo na dodatak na djecu postoji prema pravnim propisima obje države ugovornice, primjenjuju se isključivo pravni propisi one države ugovornice u kojoj dijete ima prebivalište.
- (3) St. 1. i 2. ovog članka se primjenjuju i na djecu korisnika mirovine.

DIO IV. RAZNE ODREDBE

Članak 30.
Organi za vezu

U cilju efikasnijeg provođenja ovog ugovora, posebno radi jednostavnog i brzog povezivanja nositelja osiguranja obje države ugovornice, kao organi za vezu dviju država ugovornica, određuju se:

- u Bosni i Hercegovini
- u Federaciji Bosne i Hercegovine - Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 1. ovog ugovora,
- u Republici Srpskoj - Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, Banjaluka, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 1. ovog ugovora,
- u Federaciji Bosne i Hercegovine - Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Mostar, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. toč. 2. i 3. ovog ugovora,
- u Republici Srpskoj - Fond za mirovinsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Bijeljina, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. toč. 2. i 3. ovog ugovora,
- u Federaciji Bosne i Hercegovine - Federalni zavod za upošljavanje, Sarajevo, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 4. ovog ugovora,
- u Republici Srpskoj - Zavod za upošljavanje Republike Srpske, Pale, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 4. ovog ugovora,
- u Federaciji Bosne i Hercegovine - mjesno nadležno županijsko ministarstvo za socijalnu skrb za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 5. ovog ugovora,
- u Republici Srpskoj - Javni fond dječje zaštite Republike Srpske, Bijeljina, za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. točka 5. ovog ugovora,
- u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizacijska jedinica za zdravstvo i mirovinsko i invalidsko osiguranje za primjenu pravnih propisa u Bosni i Hercegovini iz članka 2. stavak 1. ovog ugovora;
- u Republici Makedoniji - Fond zdravstvenog osiguranja Makedonije za primjenu pravnih propisa Republike Makedonije iz članka 2. stavak 1. točka 1. i 3. ovog ugovora,
- Fond mirovinskog i invalidskog osiguranja Makedonije za primjenu pravnih propisa Republike Makedonije iz članka 2. stavak 1. točka 2. i 3. ovog ugovora,
- Zavod za upošljavanje Republike Makedonije za primjenu pravnih propisa Republike Makedonije iz članka 2. stavak 1. točka 4. ovog ugovora i
- Ministarstvo za rad i socijalnu politiku za primjenu pravnih propisa Republike Makedonije iz članka 2. stavak 1. točka 5. ovog ugovora.

Članak 31.

Obveze organa, pravna i administrativna pomoć

- (1) Nadležni organi dviju država ugovornica će, posebnim sporazumom, utvrditi način primjene ovog ugovora, koji stupa na snagu istodobno s ovim ugovorom.
- (2) Organi za vezu dviju država ugovornica, u okviru svoje nadležnosti, će poduzeti odgovarajuće aktivnosti za provođenje ovog ugovora i sporazuma iz stavka 1. ovog članka.
- (3) Nadležni organi i organi za vezu dviju država ugovornica obavještavat će se međusobno o:
 - a) svim poduzetim mjerama za provođenje ovog ugovora i
 - b) svim promjenama njihovih pravnih propisa u svezi primjene ovog ugovora.
- (4) U primjeni ovog ugovora organi i nositelji država ugovornica će uzajamno pružati besplatnu pravnu i administrativnu pomoć.
- (5) Nadležni organi, organi za vezu i nositelji osiguranja država ugovornica mogu, u primjeni ovog ugovora, neposredno međusobno stupati u vezu, kao i sa zainteresiranim osobama ili njihovim punomoćnicima.
- (6) Nadležni organi, organi za vezu i nositelji jedne države ugovornice ne smiju odbiti zahtjeve i druge podneske zbog toga što su napisani na službenom jeziku i pismu druge države ugovornice.
- (7) Prilikom primjene ovog ugovora jednakopravno se upotrebljuju službeni jezici i pisma država ugovornica.
- (8) Liječničke preglede koji se obavljaju isključivo zbog primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na osobe koje u drugoj državi ugovornici imaju prebivalište ili boravište, obavit će na zahtjev nadležnog nositelja i na njegov teret nositelj osiguranja prema prebivalištu ili boravištu. Liječničke preglede koji se obavljaju zbog primjene pravnih propisa obje države ugovornice obavlja na svoj teret nositelj osiguranja prema prebivalištu ili boravištu te osobe.
- (9) Pravna pomoć se, do pokretanja sudskog postupka, pruža sukladno propisima koji se primjenjuju u pravnoj pomoći u građanskim pravnim stvarima.

Članak 32.

Ovlasti diplomatskih misija i konzularnih zastupništava

Diplomatske misije i konzularna zastupništva država ugovornica se mogu, bez posebnog punomoćja, izravno obraćati nadležnim organima, organima za vezu i nadležnim nositeljima druge države ugovornice radi zaštite interesa svojih državljana.

Članak 33.

Oslobađanje od taksi i nadovjera

- (1) Oslobađanje ili smanjenje taksi predviđeno propisima jedne države ugovornice za pismene podneske ili dokumente koji se prilažu zbog primjene njezinih pravnih propisa, odnosi se i na odgovarajuće pismene podneske i dokumente koji se prilažu zbog primjene ovog ugovora ili pravnih propisa druge države ugovornice.
- (2) Isprave, dokumenti i pismeni podnesci bilo koje vrste, koji se prilažu prilikom primjene ovog ugovora, ne podliježu nadovjeri.

Članak 34.

Podnošenje zahtjeva

- (1) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva koja su u primjeni ovog ugovora ili pravnih propisa jedne države ugovornice podnijeti organu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi jedne države ugovornice, smatraju se zahtjevima, izjavama ili pravnim sredstvima podnijetim organu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi druge države ugovornice.
- (2) Zahtjev za davanje, podniet prema pravnim propisima jedne države ugovornice, smatra se istodobno i zahtjevom za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice, koje dolazi u obzir primjenom ovog ugovora.
- (3) Zahtjevi, izjave ili pravna sredstva, koje primjenom pravnih propisa jedne države ugovornice treba podnijeti organu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi te države ugovornice, mogu se, u istom roku, podnijeti odgovarajućem organu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj ustanovi druge države ugovornice.
- (4) U slučajevima iz st. 1. do 3. ovog članka nadležne ustanove, bez odlaganja, prosljeđuju zahtjeve, izjave ili pravna sredstva odgovarajućim ustanovama druge države ugovornice neposredno ili posredstvom organa za vezu.
- (5) Potvrde ili dokumenti koje izdaju organi ili nositelji jedne države ugovornice smatraju se važećim za organe ili nositelje druge države ugovornice.

Članak 35. **Isplata davanja**

- (1) Nositelj nadležan za pružanje davanja prema ovom ugovoru izvršava svoje obveze, s oslobadajućim djelovanjem, isplatom novčanih davanja korisnicima osiguranja u svojoj nacionalnoj valuti.
- (2) Preračunavanje davanja u valutu druge države ugovornice se vrši prema paritetu valuta koji je važio na dan kada je nositelj nadležan za pružanje davanja doznačio sredstva isplatnom organu u svojoj državi radi isplate korisnicima u drugu državu ugovornicu.
- (3) Naknade predviđene ovim ugovorom se utvrđuju u valuti one države ugovornice u kojoj se nalazi sjedište nositelja na čiji teret padaju davanja.
- (4) Naknade za davanja u naturi predviđene ovim ugovorom se utvrđuju u valuti one države ugovornice u kojoj su davanja pružena.
- (5) Doznake sredstava iz st. 1. do 4. ovog članka se vrše u konvertibilnoj valuti (EUR) sukladno platnom prometu između dvije države ugovornice.

Članak 36. **Potraživanje preplaćenih iznosa davanja**

- (1) Nositelj jedne države ugovornice, koji je isplatio davanje u iznosu većem od onog koji korisniku pripada, može od nositelja druge države ugovornice zatražiti da od zaostalih iznosa davanja koje treba isplatiti korisniku zadrži preplaćeni iznos.
- (2) Preplaćeni iznos iz stavka 1. ovog članka se izravno isplaćuje nositelju koji je zatražio njegovo zadržavanje.

Članak 37. **Izvršni postupak**

- (1) Izvršna rješenja u oblasti socijalnog osiguranja (isprave) nadležnih organa i nositelja osiguranja, kao i izvršne odluke sudova jedne države ugovornice, priznaju se u drugoj državi ugovornici.
- (2) Priznavanje se može odbiti samo ako je oprečno javnom poretku države ugovornice u kojoj se treba priznati odluka i isprava iz stavka 1. ovog članka.

(3) Na temelju izvršnih odluka i isprava iz stavka 1. ovog članka provodi se izvršenje u drugoj državi ugovornici. Izvršni se postupak provodi prema pravnim propisima druge države ugovornice koji se primjenjuju za odgovarajuće odluke i isprave države ugovornice u kojoj treba provesti izvršenje. Odluke i isprave moraju sadržati potvrdu o njihovoj izvršnosti (klauzula o izvršnosti).

Članak 38.
Nadoknada štete

(1) Ako osoba koja prema pravnim propisima jedne države ugovornice prima nadoknadu za štetu koja je nastala u drugoj državi ugovornici i ima, prema njezinim pravnim propisima, pravo na nadoknadu štete od treće osobe, tada pravo na tu nadoknadu prelazi na nositelja osiguranja prve države ugovornice prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(2) Ako je pravo na nadoknadu štete u svezi istovrsnog davanja, temeljem istog slučaja štete, prenijeto, sukladno stavku 1. ovog članka, nositeljima osiguranja obje države ugovornice, treća osoba može isplatiti nadoknadu štete, sa oslobađajućim djelovanjem, jednom ili drugom nositelju osiguranja. Nositelji osiguranja će namiriti svoja potraživanja po ovoj osnovi razmjerno davanjima koja isplaćuju.

Članak 39.
Rješavanje sporova

Sporove u primjeni i tumačenju ovog ugovora rješavat će dogovorno nadležni organi država ugovornica.

DIO V. PRIJELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

Članak 40.
Prijelazne odredbe

(1) Ovaj ugovor utvrđuje pravo na davanja za razdoblje nakon njegovog stupanja na snagu.

(2) Za utvrđivanje prava na davanje prema ovom ugovoru uzima se u obzir i mirovinski staž koji je, prema pravnim propisima država ugovornica, ostvaren prije njegovog stupanja na snagu.

(3) Iznimno od odredaba članka 17. st. 1. i 3. ovog ugovora uzima se u obzir samo poseban staž utvrđen za razdoblje prije 1. siječnja 1965. godine, i to u priznatom trajanju.

(4) Iznimno od odredbe članka 17. stavak 2. ovog ugovora, staž osiguranja navršen prije 1. siječnja 1992. godine, koji se prema tada važećim propisima računao s uvećanim trajanjem, uzima se u obzir u priznatom trajanju.

(5) Ovaj se ugovor primjenjuje u oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja i na osigurane slučajeve nastale prije njegovog stupanja na snagu.

(6) Davanja utvrđena prije stupanja na snagu ovog ugovora neće se ponovno utvrđivati ako ovim ugovorom nije drukčije određeno.

Članak 41.
Uračunavanje razdoblja osiguranja

(1) Za utvrđivanje razdoblja osiguranja navršenih u trećim državama koje je bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija preuzela međunarodnim ugovorima s tim državama primjenjuju se odredbe tih ugovora, odnosno međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju koje su sa tim državama zaključile države ugovornice.

(2) Razdoblje osiguranja navršeno u bivšoj JNA u svojstvu vojnog osiguranika uzima na svoj teret:

- Bosna i Hercegovina, ako je navršen do 6. ožujka 1992. godine za bosanskohercegovačkog državljanina;
- Republika Makedonija, ako je navršen do 31. siječnja 1992. godine za makedonskog državljanina.

(3) Ako osoba iz st. 1. i 2. ovog članka ima državljanstvo obje države ugovornice, navedena razdoblja padaju na teret one države ugovornice u kojoj osoba ima prebivalište na dan ostvarivanja prava na mirovinu.

Članak 42.

Ponovno određivanje mirovine

(1) Mirovine koje su, od 1. siječnja 1992. godine do dana stupanja na snagu ovog ugovora, priznate prema pravnim propisima jedne države ugovornice uz uračunavanje mirovinskog staža navršenog prema pravnim propisima druge države ugovornice, nositelji će, po službenoj dužnosti, ponovo odrediti i obračunati iznos mirovine primjenom odredaba ovog ugovora, pri čemu se pravomoćnost donesenog rješenja neće smatrati preprekom za ponovno određivanje.

(2) U postupku za ponovnim određivanjem mirovine nadležni nositelj utvrđuje uvjete za priznavanje prava na mirovinu sukladno pravnim propisima koji se primjenjuju na dan pokretanja postupka za ponovnim određivanjem mirovine po službenoj dužnosti.

(3) Ako prema pravnim propisima druge države ugovornice nisu ispunjeni uvjeti za priznanje prava na mirovinu na dan kada je nositelj prve države ugovornice prvi put priznao pravo na mirovinu, nadležni nositelj druge države ugovornice će priznati mirovinu od dana kada su uvjeti za priznavanje prava ispunjeni prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(4) Prilikom ponovnog priznavanja prava na mirovinu iz stavka 1. ovog članka, nositelj države ugovornice, prema čijim pravnim propisima je davanje bilo priznato, obračunava iznos davanja uzimajući u obzir i mirovinski staž navršen na teritoriju drugih republika bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije na temelju kojeg je davanje bilo priznato, ako međunarodnim ugovorom s državom u kojoj je mirovinski staž navršen nije drukčije određeno.

(5) Prava na mirovinu koja su, od 1. siječnja 1992. godine do dana stupanja na snagu ovog ugovora, priznata na temelju mirovinskog staža kraćeg od 12 mjeseci navršenog prema pravnim propisima jedne države ugovornice i mirovinskog staža ostvarenog isključivo prema pravnim propisima druge države ugovornice, ponovno će se odrediti i obračunati primjenom članka 18. ovog ugovora.

(6) Pravo na mirovinu, priznato i obračunato primjenom stavka 1. ovog članka, pripada od prvog dana po isteku mjeseca u kojem je nositelj, koji je priznao pravo na mirovinu, pokrenuo postupak za ponovnim određivanjem i obračunom iznosa mirovine.

Članak 43.

Ponovno određivanje mirovine na zahtjev korisnika

(1) Iznimno od odredaba članka 42. ovog ugovora, korisniku koji je ostvario pravo na mirovinu prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uračunavanjem razdoblja osiguranja navršenih prema pravnim propisima druge države ugovornice u razdoblju od 1. siječnja 1992. godine do dana stupanja na snagu ovog ugovora, a nije do tog dana ispunio uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu prema pravnim propisima druge države ugovornice, na njegov će se zahtjev priznati, odnosno odrediti mirovina prema odredbama ovog ugovora, kada ispuni uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu prema pravnim propisima druge države ugovornice.

(2) Priznata, odnosno ponovo određena mirovina prema odredbama stavka 1. ovog člana, isplaćuje se od prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je podniet zahtjev, ako je u tom mjesecu priznato pravo na mirovinu. Ako je pravo na mirovinu priznato kasnije, ponovno priznata i određena mirovina isplaćuje se od prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je priznato pravo na mirovinu.

Članak 44.

Stupanje na snagu

(1) Ovaj ugovor podliježe ratificiranju.

(2) Ovaj ugovor stupa na snagu prvog dana mjeseca po isteku mjeseca u kojem je diplomatskim putem primljena posljednja obavijest da su ispunjeni svi uvjeti predviđeni nacionalnim pravnim propisima za stupanje na snagu ovog ugovora.

Članak 45.

Trajanje i otkazivanje

(1) Ovaj se ugovor zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka država ugovornica ga može, u tekućoj kalendarskoj godini, u pismenoj formi, diplomatskim putem, otkazati s posljednjim danom te godine, pri čemu otkazni rok ne može biti kraći od šest mjeseci.

(2) U slučaju otkazivanja ovog ugovora njegove odredbe se i dalje primjenjuju na stečena prava, kao i na zahtjeve za ostvarivanjem prava podnijete do dana njegovog otkazivanja.

U potvrdu ovoga opunomoćenici su potpisali ovaj ugovor.

Sačinjeno u Sarajevu dana 17. veljače 2005. godine, u dva izvornika na službenim jezicima Bosne i Hercegovine - hrvatskom jeziku, bosanskom jeziku i srpskom jeziku i službenom jeziku Republike Makedonije - makedonskom jeziku, pri čemu su oba izvornika jednako vjerodostojna.

Za Bosnu i Hercegovinu
Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine
dr. **Safet Halilović**

Za Republiku Makedoniju
Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Republike Makedonije
Stevče Jakimovski

Članak 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-011-1773-42/05
28. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Ivo Miro Jović, v. r.

Na osnovu člana V. 3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH broj 243/05 od 28. novembra 2005. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 83. sjednici, održanoj 28. decembra 2005.godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI ADMINISTRATIVNOG SPORAZUMA ZA PROVOĐENJE UGOVORA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE MAKEDONIJE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Član 1.

Ratificira se Administrativni sporazum za provođenje Ugovora između Bosne i Hercegovine i Republike Makedonije o socijalnom osiguranju, potpisan u Sarajevu, 17. februara 2005. godine, na bosanskom, hrvatskom, srpskom i makedonskom jeziku.

Član 2.

Tekst Administrativnog sporazuma glasi:

ADMINISTRATIVNI SPORAZUM

ZA PROVOĐENJE UGOVORA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE MAKEDONIJE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Na osnovu člana 31. stav 1. Ugovora između Bosne i Hercegovine i Republike Makedonije o socijalnom osiguranju, koji je potpisan u Sarajevu dana 17.02.2005. godine (u daljnjem tekstu: Sporazum), Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Republike Makedonije, dogovorili su se sljedeće.

DIO I. OPŠE ODREDBE

Član 1. **Definicije pojmova**

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom sporazumu imaju isto značenje kao i u Ugovoru.

Član 2. **Organi za vezu**

Organi za vezu dviju država ugovornica iz člana 30. Ugovora će, u okviru svoje nadležnosti, dogovoriti mjere i utvrditi dvojezične obrasce za provođenje Ugovora i ovog sporazuma.

DIO II. ODREDBE O PRIMJENI PRAVNIH PROPISA

Član 3. **Primjena čl. 7. i 8. Ugovora**

(1) U slučajevima iz čl. 7. i 8. Ugovora nadležni nosilac osiguranja države ugovornice, čiji se pravni propisi primjenjuju, izdaje, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, potvrdu o primjeni tih pravnih propisa u određenom periodu.

(2) Potvrdu iz stava 1. ovog člana, na zahtjev osiguranika ili poslodavca, izdaje:

u Bosni i Hercegovini

- u Federaciji Bosne i Hercegovine - nadležni nosilac zdravstvenog osiguranja,
- u Republici Srpskoj - organizaciona jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i
- u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica za zdravstvo i penzijsko i invalidsko osiguranje;

u Republici Makedoniji

- podružna služba Fonda zdravstvenog osiguranja Makedonije.

(3) Potvrda iz stava 1. ovog člana se, izuzetno, može i naknadno izdati na zahtjev osiguranika, poslodavca ili nosioca države ugovornice na čijoj teritoriji lice radi, odnosno obavlja djelatnost.

DIO III. PRIMJENA POSEBNIH ODREĐABA

Poglavlje 1.

Bolest i materinstvo

Član 4.

Primjena člana 11. Ugovora

(1) Radi primjene člana 11. Ugovora, nadležni nosioci država ugovornica izdaju, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, potvrdu o periodu osiguranja navršenom prema pravnim propisima koje primjenjuju.

(2) Potvrdu iz stava 1. ovog člana, na zahtjev osiguranika, izdaje:

u Bosni i Hercegovini

- u Federaciji Bosne i Hercegovine - nadležni nosilac zdravstvenog osiguranja,
- u Republici Srpskoj - organizaciona jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i
- u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica za zdravstvo i penzijsko i invalidsko osiguranje;

u Republici Makedoniji

- podružna služba Fonda zdravstvenog osiguranja Makedonije.

(3) Potvrda iz stava 1. ovog člana se, izuzetno, može i naknadno izdati na zahtjev osiguranika ili nosioca osiguranja države ugovornice na čijoj teritoriji lice radi, odnosno obavlja djelatnost.

Član 5.

Primjena člana 12. Ugovora

(1) Radi korištenja prava na zdravstvenu zaštitu, lice iz člana 12. Ugovora je obavezno da nosiocu osiguranja u mjestu prebivališta ili boravišta podnese, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, potvrdu o pravu na davanje u naturi.

(2) Potvrdu iz stava 1. ovog člana izdaje:

u Bosni i Hercegovini

- u Federaciji Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica nosioca zdravstvenog osiguranja,
- u Republici Srpskoj - organizaciona jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i Javnog fonda dječije zaštite Republike Srpske i

- u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica za zdravstvo i penzijsko i invalidsko osiguranje;

u Republici Makedoniji

- podružna služba Fonda zdravstvenog osiguranja Makedonije.

(3) Potvrda iz stava 1. ovog člana se, izuzetno, može i naknadno izdati na zahtjev nosioca osiguranja koji je pružio davanja u naturi. Uz zahtjev nosilac osiguranja prilaže i potrebnu medicinsku dokumentaciju.

(4) U slučaju utvrđene nesposobnosti za rad i odobrenog bolničkog liječenja nosilac osiguranja koji pruža davanja prema prebivalištu ili boravištu lica dužan je da o tome neodložno, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, obavijesti nadležnog nosioca osiguranja.

(5) Saglasnost za korištenje proteza, pomagala, kao i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti iz člana 12. stav 3. Sporazuma izdaje se na utvrđenom dvojezičnom obrascu kada vrijednost tih usluga prelazi iznos od 150 EUR izražen u nacionalnoj valuti države ugovornice.

Član 6.

Isplata novčanih davanja

Nadležni nosilac osiguranja isplaćuje novčano davanje iz člana 13. Ugovora neposredno korisniku prava.

Član 7.

Davanja u naturi korisnicima penzije

(1) Radi korištenja prava na zdravstvenu zaštitu za korisnika penzije iz člana 14. stav 3. Ugovora, nadležni nosilac osiguranja izdaje i dostavlja nosiocu osiguranja nadležnom prema prebivalištu korisnika penzije potvrdu, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, kao dokaz o postojanju prava na davanje u naturi.

(2) Radi korištenja prava na zdravstvenu zaštitu za korisnika penzije iz člana 14. stav 4. Ugovora nosilac osiguranja, nadležan prema prebivalištu, uručuje korisniku kopiju potvrde iz stava 1. ovog člana.

(3) Potvrdu iz stava 1. ovog člana izdaje:

u Bosni i Hercegovini

- u Federaciji Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica nosioca zdravstvenog osiguranja,
- u Republici Srpskoj - organizaciona jedinica Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i Javnog fonda dječije zaštite Republike Srpske i
- u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine - nadležna organizaciona jedinica za zdravstvo i penzijsko i invalidsko osiguranje;

u Republici Makedoniji

- podružna služba Fonda zdravstvenog osiguranja Makedonije.

Član 8.

Naknada u slučaju nepridržavanja propisanog postupka

(1) Licu iz člana 12. Ugovora, koje je koristilo zdravstvenu zaštitu na način koji nije predviđen članom 5. ovog ugovora, nastale troškove naknađuje nadležni nosilac osiguranja prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

(2) Nosilac osiguranja koji je pružio davanje iz stava 1. ovog člana obavezan je da nadležnom nosiocu osiguranja, na njegov zahtjev, dostavi neophodnu dokumentaciju.

Poglavlje 2.

Starost, invalidnost i smrt

Član 9. Podnošenje zahtjeva

Nosilac osiguranja države ugovornice, kod kojeg je podnesen zahtjev za davanje, zatražit će od podnosioca zahtjeva da priloži potrebnu dokumentaciju nadležnom nosiocu osiguranja druge države ugovornice za obradu zahtjeva, a naročito podatke o periodima, vrsti i mjestima zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti, kao i podatke o poslodavcu.

Član 10. Obrada zahtjeva i pokretanje postupka

(1) Nadležni nosioci osiguranja su dužni da se međusobno obavještavaju o svakom zahtjevu za davanje i svim činjenicama od značaja za ostvarivanje prava i utvrđivanje visine davanja, pri čemu potvrđivanje podataka na utvrđenom dvojezičnom obrascu zamjenjuje dostavljanje originalne dokumentacije.

(2) Nadležni nosioci osiguranja, također, međusobno dostavljaju pregled zaposlenja, odnosno djelatnosti koje su obavljane u drugoj državi ugovornici, kao i, eventualno, u trećoj državi, uz odgovarajuću dokumentaciju u originalu, odnosno u fotokopiji koju su ovjerali, uključujući i radnu knjižicu.

(3) Nadležni nosilac osiguranja kojem je podnesen zahtjev za davanje potvrđuje nosiocu osiguranja druge države ugovornice periode osiguranja koji se uzimaju u obzir prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Član 11. Obavještavanje o završetku postupka za utvrđivanje prava na davanje

Nadležni nosioci osiguranja se međusobno obavještavaju, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, o završetku postupka za utvrđivanje prava na davanje.

Član 12. Obavještavanje

Nadležni nosioci osiguranja se međusobno obavještavaju o činjenicama značajnim za davanje, a naročito o:

1. prestanku prava na davanje, odnosno obustavi isplate davanja;
2. promjeni u penzijskom stažu;
3. o početku zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti;
4. novom bračnom stanju udovice odnosno udovca;
5. preseljenju u treću državu;
6. promjeni adrese;
7. prestanku školovanja djeteta i
8. smrti korisnika prava.

Član 13. Obustava isplate i prestanak prava na davanje

Nadležni nosioci osiguranja država ugovornica se međusobno, bez odlaganja, obavještavaju o činjenicama zbog kojih se obustavlja isplata davanja ili prestaje pravo na davanje.

Član 14.

Primjena člana 42. Ugovora

Nadležni nosilac osiguranja, koji je utvrdio pravo na penziju, pri ponovnom određivanju penzije uzima u obzir, na svoj teret, poseban staž iz člana 40. stav 3. Ugovora, period osiguranja iz člana 41. stav 1. Ugovora, odnosno penzijski staž navršen u drugim republikama bivše SFRJ, ako međunarodnim ugovorom sa državom u kojoj je penzijski staž navršen nije drukčije određeno.

Član 15.

Postupak za ponovno određivanje penzije

(1) Nadležni nosioci osiguranja, po službenoj dužnosti, pokreću postupak za ponovno određivanje penzije popunjavanjem obrasca - Obavještenje o ponovnom određivanju penzije, uz koje prilažu:

1. potvrdu o penzijskom stažu u kojoj se navode svi periodi osiguranja;
 2. fotokopiju radne knjižice;
 3. fotokopiju privremenog ili konačnog rješenja o priznavanju prava na penziju;
 4. fotokopije rješenja o priznavanju i određivanju porodične penzije članovima porodice, kao i fotokopiju rješenja o priznavanju prava na penziju umrlom korisniku i
 5. fotokopiju nalaza, ocjene i mišljenja invalidske komisije ili ovlaštenog vještaka, uz neophodnu medicinsku dokumentaciju na osnovu koje je donijet nalaz, ocjena i mišljenje, ako je priznato pravo na invalidsku penziju.
- (2) Dokumente iz stava 1. ovog člana ovjerava nadležni nosilac osiguranja.

Član 16.

Isplata ponovno određene penzije

(1) Nosilac osiguranja koji je pokrenuo postupak za ponovno određivanje penzije nastavlja isplatu te penzije zaključno sa mjesecom u kojem je donio rješenje o ponovnom određivanju penzije.

(2) Nakon prijema pozitivnog rješenja o penziji od nosioca osiguranja druge države ugovornice, nosilac iz stava 1. ovog člana donosi rješenje o ponovnom utvrđivanju penzije, koje dostavlja nosiocu osiguranja druge države ugovornice i tražit će da bude obaviješten o penziji istaknutoj u nacionalnoj valuti i njenoj protuvrijednosti u EUR prvog dana idućeg mjeseca, kada je nosilac osiguranja iz stava 1. ovog člana donio rješenje o ponovnom utvrđivanju penzije.

(3) Nosilac osiguranja druge države ugovornice zaostale iznose penzije od dana priznavanja prava, zaključno sa mjesecom u kojem je nosilac osiguranja prve države ugovornice donio rješenje o ponovnom određivanju iznosa penzije isplatit će nosiocu osiguranja prve države ugovornice, nakon čega će započeti isplatu neposredno korisniku penzije.

(4) Ako je zbir novoutvrđenih penzija manji od penzije koju bi isplaćivao nosilac osiguranja koji je pokrenuo postupak, korisniku penzije se isplaćuje razlika između novoutvrđene i prethodno priznate penzije. Pri usaglašavanju penzija, saglasno svojim propisima, ovaj nosilac usaglašava jednom godišnje novoutvrđenu i prethodno priznatu penziju.

(5) Ako prema pravnim propisima koje primjenjuje nosilac osiguranja druge države ugovornice korisnik ne ispunjava uvjete za stjecanje prava na penziju, nosilac osiguranja koji je pokrenuo postupak za ponovno određivanje penzije nastavlja sa isplatom već utvrđene penzije do ispunjenja uvjeta za stjecanje prava na penziju prema pravnim propisima druge države ugovornice.

Član 17.
Isplata novčanih davanja

- (1) Nadležni nosilac osiguranja isplaćuje novčano davanje neposredno korisniku prava.
- (2) Na zahtjev nadležnog nosioca osiguranja iz stava 1. ovog člana korisnik prava je obavezan da, najkasnije do kraja marta tekuće godine, dostavi potvrdu o životu.
- (3) Organi za vezu krajem aprila tekuće godine međusobno razmjenjuju statističke podatke o broju korisnika prema vrsti penzija i isplaćenim iznosima na teritoriji druge države ugovornice za prethodnu godinu.

Poglavlje 3.

Povreda na radu i profesionalna bolest

Član 18.
Pružanje davanja u naturi

Na slučajeve iz člana 23. Ugovora primjenjuje se član 5. ovog sporazuma.

Član 19.
Isplata novčanih davanja

Nadležni nosioci osiguranja isplaćuju novčana davanja iz člana 25. Ugovora neposredno korisniku prava.

Poglavlje 4.

Nezaposlenost

Član 20.
Postupak

Radi korištenja prava iz člana 27. Ugovora nadležni nosioci osiguranja država ugovornica, na utvrđenom dvojezičnom obrascu, potvrđuju periode osiguranja podnosioca zahtjeva navršene prema pravnim propisima koje oni primjenjuju, kao i periode u kojima je isplaćivana naknada za slučaj nezaposlenosti.

Poglavlje 5.

Pravna i administrativna pomoć

Član 21.
Primjena člana 31. stav 8. Ugovora

- (1) Kada organ vještačenja nadležnog nosioca jedne države ugovornice, u primjeni člana 31. Ugovora, utvrdi da nalaz, ocjena i mišljenje organa vještačenja nosioca druge države ugovornice odgovaraju mjerilima koja on primjenjuje, taj nalaz, ocjena i mišljenje će se uzeti u obzir kao dokazno sredstvo u postupku ostvarivanja prava.
- (2) Nadležni nosilac osiguranja jedne države ugovornice čiji je organ izvršio vještačenje će, na zahtjev nadležnog nosioca druge države ugovornice, dostaviti i fotokopiju medicinske dokumentacije na osnovu koje je vještačenje izvršeno i koju je ovjerio.

Član 22.
Utvrđivanje i razmjena podataka o periodu osiguranja i zaradama do 1. januara 1992. godine

- (1) Nadležni nosilac osiguranja na čijem se području nalazilo sjedište poslovne jedinice preduzeća će od nadležnog nosioca osiguranja na čijem se području nalazilo sjedište tog preduzeća zahtjevom zatražiti iskazivanje podataka o periodu osiguranja i zaradama na odgovarajućem obrascu.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o nazivu i sjedištu preduzeća, njegovih poslovnih jedinica sa registarskim brojevima i godinama osiguranja za koje treba iskazati period osiguranja i zarade.
- (3) Nadležni nosilac osiguranja na čijem se području nalazilo sjedište preduzeća uz popunjen obrazac iz stava 1. ovog člana dostavlja nadležnom nosiocu osiguranja koji mu je uputio zahtjev podatke o prestanku poslovanja poslovnih jedinica, odjavi osiguranja za zaposlene u tim jedinicama, kao i podatke o poslovnim jedinicama i zaposlenima u njima koji nisu obuhvaćeni zahtjevom, ako ih ima.
- (4) Ako se period osiguranja, utvrđen u matičnoj evidenciji nadležnih nosilaca osiguranja obiju država ugovornica poklapa u periodu od 2. augusta 1975. godine do 30. septembra 1976. godine, nadležni nosilac osiguranja na čijem području se nalazilo sjedište poslovne jedinice će izbrisati podatke o periodu osiguranja i zaradama za taj period u svojoj matičnoj evidenciji.
- (5) U slučaju kada je period osiguranja navršen u vrijeme od 2. augusta 1975. godine do 30. septembra 1976. godine za osiguranike koji su bili zaposleni kod poslodavca sa sjedištem u jednoj državi ugovornici, ali su radili u poslovnim jedinicama u drugoj državi ugovornici i kada je, u postupku utvrđivanja perioda osiguranja, nemoguće pribaviti podatke o prijavama, odjavama i zaradama (M-1, M-2 i M-4) zbog likvidacije, stečaja poslodavca ili drugih objektivnih razloga, te periode uzima u obzir nosilac osiguranja one države ugovornice u kojoj je bilo sjedište poslodavca.

DIO IV. FINANSIJSKA ODREDBA

Član 23.

Naknada troškova za davanja u naturi

- (1) Nosilac osiguranja mjesta prebivališta ili boravišta lica podnosi zahtjev za naknadu troškova za pružena davanja u naturi nadležnom nosiocu osiguranja druge države ugovornice, tromjesečno, preko organa za vezu.
- (2) Nadležni nosilac je obavezan da naknadi nesporne troškove u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.
- (3) Naknada troškova davanja u naturi se vrši u konvertibilnoj valuti (EUR) prema paritetu valuta koji je važio na dan podnošenja zahtjeva iz stava 1. ovog člana.

DIO V. ZAVRŠNA ODREDBA

Član 24.

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu istovremeno sa Ugovorom.

Sačinjeno u Sarajevu dana 17. februara 2005. godine, u dva izvornika na službenim jezicima Bosne i Hercegovine - bosanskom jeziku, hrvatskom jeziku i srpskom jeziku i službenom jeziku Republike Makedonije - makedonskom jeziku, pri čemu su oba izvornika jednako vjerodostojna.

Za Bosnu i Hercegovinu
Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine
dr. **Safet Halilović**

Za Republiku Makedoniju
Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Republike Makedonije
Stevče Jakimovski

Član 3.

Ova odluka će biti objavljena u Službenom glasniku BiH na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-011-1773-41/05
28. decembra 2005. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Ivo Miro Jović, s. r.